

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Актуальність проблеми. У умовах російсько-української війни в 2022 р. зупинився розвиток туристичної галузі України. З початку повномасштабної війни частина туристичних компаній припинила діяльність, інші переорієнтували діяльність на волонтерство, використовуючи матеріально-технічну базу для евакуації біженців, залучали зовнішніх партнерів для організації перевезення гуманітарної допомоги із-за кордону. Актуальним залишається подальший розвиток туристичної галузі України та податкові надходження для економіки країни.

Мета дослідження: вивчення особливостей розвитку туризму та податкових надходжень від галузі у воєнний час.

Виклад основних результатів. Складна економічна та політична ситуація, військові дії, анексія Криму та пандемія Covid-19 негативно позначились на розвитку туристичної галузі України. Статистичні дані свідчать про скорочення обсягів в'їзного туризму, більшість українців не планують туристичних поїздок або відпочивають в межах свого регіону [5]. Через карантинні обмеження туристичний бізнес в Україні зазнав близько 60 млрд грн збитків, а вторгнення Росії в Україну зупинило діяльність туристичних компаній [3].

Важливим аспектом у роботі туристичних підприємств під час воєнних дій стала комунікація з Державним агентством розвитку туризму (далі – ДАРТ), яке спрямувало діяльність туристичного бізнесу в волонтерський напрямок.

Представники туристичних підприємств допомагали українцям, які вимушено покинули свої домівки, з поселенням та харчуванням. В межах рентабельності готелі надавали певну кількість безкоштовних номерів, здійснювали заселення внутрішніх переселенців в конференц-зали та зони для СПА. Ефективною стала співпраця Асоціації готелів та курортів України з Польською асоціацією готелів, що сприяло поселенню українців, які тимчасово виїхали за кордон, в польські готелі [1].

Туристичні компанії Західної України, зберегли основний напрям діяльності: розроблені екскурсійні тури, які безкоштовні для внутрішніх переселенців.

Економіка України зазнала значних втрат від недоотримання податкових надходжень туристичної галузі. Таким чином податкові надходження до державного бюджету від туристичної галузі у січні-червні 2022 року скоротилися на 26% порівняно з аналогічним періодом 2021 року та становили 809,4 млн грн, впливає з даних [4]. За даними ДАРТ, 57% загальної суми надходжень припадає на готелі та схожі засоби тимчасового розміщення – 460,5 млн грн, що на 31% менше, ніж у 2021 році.

Водночас надходження від діяльності туристичних агенцій у 2022 році зросли на 41% – до 141,6 млн грн., що становить 17,5% від загальної суми сплачених податків у сфері туризму. Зазначені дані результат бронювання, що здійснили українці до початку війни [4].

Надходження від діяльності туристичних операторів скоротилися на 21,3% порівняно з першим півріччям 2021 року та становили 83,3 млн грн (10,3% від загальної суми), коштів розміщення на період відпустки – на 59%, до 73 млн грн (9%), тоді як інші засоби розміщення зросли - на 39%, до 50,2 млн грн (6,2%). Найбільший обсяг податків сплатили у Києві (222,8 млн грн.), в порівнянні з січнем-червнем 2021 року показники знизилися на третину (-33,9%). На Львівщині сплачено 129,9 млн грн (-51,2%), на Івано-Франківській – 106,2 млн грн (-63,4%), Київській – 63,2 млн грн (+16,4%). На Одещині було сплачено 42,8 млн грн, що на 82,3% менше, ніж за аналогічний період минулого року [4].

Кількість платників податків у сфері туризму скоротилася на 16,8%, при цьому серед фізичних осіб – на 13,5%, юридичних – на 24,5% [4].

Отже, після завершення військових дій на території України, туристична галузь зазнає значних змін. На наш погляд, зросте внутрішній туризм. Для ДАРТ важливим є створення потенційної стратегії розвитку туристичної галузі. Результатом вдалої стратегії стане зростання податкових надходжень від туристичної галузі

Джерела та література:

1. Кириченко С. «Час ікс» для українського туризму: [Електронний ресурс] / С. Кириченко – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/01/26/681795/>
2. Макаренко Н. Нова сторінка. Як війна змінить мандрівки Україною після перемоги над ворогом: [Електронний ресурс] / Н. Макаренко. – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/novaya-stranitsa-voyna-izmenit-puteshestviya-1649942226.html>.
3. Парфіренко А.Ю. «Війна і мир» українського туризму: вплив геополітичних чинників на туристичний процес в Україні: [Електронний ресурс] / А.Ю. Парфіренко // Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини». – 2019. – Вип. 47. – Режим доступу: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/intrel/article/view/10978>
4. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України. <https://www.tourism.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua/>